

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac Ex Probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1713

Q. 29. Quid addendum sit circa multiplicationem numericam peccati propter interruptionem & repetitionem actuum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42521

173. Q. 29. Quid addendum sit circa multiplicationem numericam peccati propter interruptionem & repetitionem actuum. R. Interruptio actus interni potest contingere, vel formaliter retractando voluntatem & postea eandem resumendo, vel non retractando quidem formaliter, attamen convertendo eam ad aliquid aliud; quod fieri potest, vel deliberatè, uti si quis priùs volens furari, de hoc cogitans vadat aliud, ubi non est occasio furandi; vel indeliberatè & sine advertentia desistendo à priori voluntate, v. g. per oblivionem, ebrietatem, somnum; & hæc interruptiones quandoque multiplicat peccata, quandoque non, uti declarabitur sequentibus Regulis.

174. 1. Si voluntas fuerit retractata formaliter, & iterum resumatur, probabilius est semper esse simul plura peccata, uti tenent Nav. Stear. Bonac. Hurtad. Rhod. Castrop. tr. 2. d. 3. p. 2. n. 2. Dicass. de Poen. d. 9. n. 104., hinc Arr. & Tann. dicunt hanc sententiam esse communem, Avesa q. 71. s. 3. dicit esse prorsus certam, quamvis contradicant Gran. Haunold. Gob. Stoz. & aliqui Recentiores: Ratio nostra est, quia positâ retractatione prior actus fuit completus & terminatus, ita ut non maneat nec formaliter nec virtualiter nec habitualiter, ideoque ad novum actum requiritur planè alia libertas, deliberatio & determinatio, ergo si resumatur voluntas, non possunt censerì unus moraliter actus. Duo opponit Lugo, imprimis, quia unum peccatum est, si quis die jejunii surgens à secunda refectione, cum voluntate non amplius comedendi, statim potest redeat & iterum comedat. Deinde, quia illa multiplicatio per solam retractationem voluntatis

zatis non videtur esse moraliter discernibilis. Sed hæ rationes non urgent, nam secunda reflectio ideo est unum peccatum, quia Ecclesia tale prandium computat per modum unius comestionis, uti rectè *Herincod. 5. n. 56.*; certum est autem talem interruptionem communiter esse sufficienter & per se discernibilem, ex hoc, quod deliberatè immutetur voluntas, & quisque facilè advertat, se jam positivè nolle & postea iterum positivè velle, quid enim potest esse magis discernibile, quàm talis immutatio, cum adeo diverso tendendi modo, qui semper cadit sub actualem cognitionem & sub experimentale exercitium potentiz? Quod si defectu reflexionis aliquando non advertatur talis interruptio, aut per oblivionem excidat numerus, per accidens est, nam hoc ipsum etiam sæpè fit in discernenda specie, item in variis casibus circa numerum, uti si quis scandalizàrit aliquam multitudinem: unde sicut tum sufficit dicere, an fuerit magna vel parva multitudo, ita hìc sufficeret dicere, circiter, aut diuturnitatem temporis, quo continuati sunt illi actus.

2. Si voluntas non fuerit efficaciter retractata, 175.
manet unum numero peccatum, v. g. Cajus legit turpem librum; Titius dissuadet; audiens Cajus hæret suspensus, quid agat, sed resumptà voluntate pergit legere: hìc est unum numero peccatum, & satisfacit dicendo, semel legi librum turpem, quia voluntas non fuit absolutè & efficaciter retractata. E contra si seridè voluisset abstinere, & statim post iterum legisset, deberet dicere, bis legi, secundùm dicta n. 174.

3. Si voluntas non fuerit retractata formali. 176.

liter, sed interruptio facta sit per deliberatam
 conversionem ad aliquid impossibile cum
 priore intento, est retractatio interpretativa,
 quæ etiam multiplicat peccata, hoc ipso enim,
 quod advertenter velit aliquid aliud impos-
 sibile, censetur non velle, quod prius volebat,
 uti rectè *Sporer De Pœn. n. 437*. Similiter dicitur
Tann. d. 4. q. 2. d. 4. & Aversa q. 72. s. 2., quando
 quis semel peregit suum conatum, quamvis irri-
 tum, vel ab eodem conatu quamvis imperfecto
 desistit ex tædio vel lassitudine, sine proposito
 ultra pergendi, ita ut jam videatur conatus ille
 finitus, si postea voluntatem renovet, est aliud
 numero peccatum, cum enim prior cum poste-
 riore nullam habeat connexionem aut depen-
 dentiam moralem, non possunt censeri unus
 moraliter actus; hinc, inquit *Lugo*, qui voluit
 hoc die occidere Cajum, si hoc die non occidat,
 censetur voluntas illa cum hoc die finita, quam-
 vis expressè non retractet, ideòque si cras iterum
 velit, erit aliud numero peccatum. Idem dicit
Dicast. n. 73., si volens occidere, veniat ad ho-
 cum, ubi putabat esse hostem, & quia audit pro-
 cul abiisse ac post mensem rediturum, si dece-
 nat tunc occidere, est novum peccatum, quam-
 vis prior voluntas non fuerit retractata. Idem
 dicit n. 95., quandoque per lapsum tempo-
 ris est talis dispositio, ut nunc non commove-
 tur ad desiderium occidendi, quamvis ipsi oc-
 curreret de eo cogitatio; tunc autem censetur
 esse talis dispositio, si intervenerit aliqua muta-
 tio, v. g. si hostis interim fecerit ipsi aliquod be-
 neficium, tunc enim virtualiter erit revocata
 prior voluntas occidendi, unde si renovetur, erit
 aliud

aliud numero peccatum: & idem est in aliis materiis.

4. Quando interruptio facta est per conversionem deliberatam vel indeliberatam ad aliquid aliud adhuc possibile cum executione prioris intenti, tunc tantum multiplicabuntur peccata, si singuli actus habeant aliquid, in quo consummentur, nec invicem sibi subordinentur, quod maximè contingit in peccatis internis, v g odiis, delectationibus morosis, quæ erunt tot numero, quoties voluntas interrupta illos actus repetet, uti rectè *Castrop.* p. 3. n. 17. & *Dicaft.* n. 99. contra alios, tunc enim nihil habent, in quo uniantur. Notat tamen *Aversa* l. 3., si quis unico iræ impetu sæpius per repetita desideria interna optaret malum proximo, id censi unum: & idem est in aliis materiis. Addit *Dicaft.* n. 107., si quis aliquid turpe appetens, nec cogitans abstinere ab eo affectu, casu per aliquid occurrens distrahatur, & statim redeat ad appetitionem priorem, adhuc censi unum actum, quamvis enim illi actus propriè sibi non subordinentur, tamen objectum mansit moraliter præsens. Quod si actus sibi subordinentur, vel sine notabili interruptione continuentur in aliquo opere exteriori, uti plures actus odii contra inimicum, cuius mors quæritur per aliquod medium externum, hi omnes sunt unum peccatum, secundum dicta n. 168., quia moraliter uniantur, partim in illa voluntate occidendi, partim in illo uno medio externo, quo intenditur mors, & tunc actus alius, quo renovatur propositum, veluti naturaliter suboritur ex priori actu facitque moraliter unum cum illo.

L. 2

5. Quam-

178. 5. Quamvis actus tales sint sibi subordinati & continentur in aliquo medio seu opere externo, tamen si inter unum & alterum intercedat nimis magna mora temporis, non manebit unus moraliter actus, uti habet communis contra Tamò. De Confes. l. 2. c. 1. n. 32., ubi cum *Disast.* n. 65. & aliis docet, quantumcunque sit magna interruptio, non multiplicari peccata, nisi firmi adfuerit retractatio prioris voluntatis, sed hoc communiter & meritò rejicitur ab aliis. Quamvis autem hæc mora esse debeat, ut censentur plura peccata, non potest unâ regulâ definiri, aliqui nimis laxè extendunt ad septimanas, menses & annos; alii nimis rigidè contrahunt ad diem & horas, verùm relinquendum est iudicio prudenti, habitâ reflexione ad intensiorem actus antecedentis, qui imperabat executionem; Item ad naturam occupationis, quæ animum aliò abstrahit, denique ad alias circumstantias, quæ dici possent priorem actum quasi abolere: optimum erit, quod suadet *Aversa* cum aliis communiter, ut poenitens explicet moram temporis & consuetudinem sæpe vel non sæpe repetendi tales actus per diem aut septimanam.

179. 6. Qui ex eodem impetu & deliberatione statim repetit actum, v. g. qui sæpius alterum percutit, convitiatur, blasphematur, pejerat, detrahit, si in eadem maneat materia, secundùm *Castrop.* n. 5. *Disast.* n. 77. aliosque multos & graves AA. committit unum numero peccatum, qui censetur idem actus repeti: idem est, si quis continuè pluries osculetur eandem puellam, uti habet *Aversa*: item si quis, postquam dixit contumelias & ob aliquid occurrens intermiscuit ali-

qua alia verba, si in eodem congressu reperat easdem contumelias, uti habet *Dicast. n. 107.* Item si quis ex uno gulæ impetu die verito per tempus unius prandii pluries carnes etiam diversas comedat, uti notant *Lugo, Gob. Stoꝝ l. 1. p. 3. n. 574.* Similiter quando quis statuit furari plures pannos ex una officina, quos omnes quasi unâ vice apprehendit, hoc ipso quod invadat officinam, & possit tollere, quos volet, quamvis totâ nocte efferat per repetitos actus, quia nempe unâ vice tollere non potest, est unum peccatum, quia est una apprehensio, cui subordinantur & deserviunt plures actiones intra breve tempus repetitz. E contra si quis ex eodem impetu per repetitas actiones infirat diversa vulnera, dicat diversa convitia aut blasphemias, aut in diversis materiis pejeret aut detrahat, communis sententia est, inquit *Castrop. n. 6.*, esse plura peccata, probabile tamen putat ipse cum *Bonac.* esse unicum; quid autem probabilius dicatur, colligi potest ex sententis relatis à n. 156. Dicendum verò est absolutè contra aliquos apud *Mendo diff. 2. n. 2.* fore duo peccata, si quis ex eodem impetu & deliberatione haberet duas cum eadem copulas sibi succedentes, quia talia, si semel sint facta, ob specialem suam conditionem non censentur unquam eadem repeti, nec simul facere unum.

Q. 30. Quando nam peccatum omissionis numero 180. multiplicetur. R. Decebunt exempla, unum de omissione Missæ, alterum de omissione restitutionis, quæ facile applicabuntur ad alias materias.

§. 1. Qui pridie Festi decrevit non audire Mis-